

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Департамент економічного та регіонального розвитку,
торгівлі, залучення інвестицій, забезпечення виконання
державних програм та контролю за їх виконанням Закарпатської ОДА
Гуманітарно-природничий університет ім. Я. Длугоша (м. Ченстохова Польща)
Вища школа лінгвістична (м. Ченстохова Польща)
Пряшівський університет (Словаччина)
Ніредьгазький Університет (Угорщина)

*Весь світ з вами,
якщо ви з нами !*

*Міжнародний та національний досвід
суспільно-географічного розвитку туристичної галузі в умовах
євроінтеграції*

м. Мукачево

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Департамент економічного та регіонального розвитку,
торгівлі, залучення інвестицій, забезпечення виконання
державних програм та контролю за їх виконанням Закарпатської ОДА
Гуманітарно-природничий університет ім. Я. Длугоша (м. Ченстохова Польща)
Вища школа лінгвістична (м. Ченстохова Польща)
Пряшівський університет (Словаччина)
Ніредьгазький Університет (Угорщина)

***Міжнародний та національний досвід
суспільно-географічного розвитку туристичної галузі
в умовах євроінтеграції***

***Тези доповідей
Міжнародної науково-практичної конференції
29 жовтня 2021 року***

Мукачево 2021

УДК 338.486:91(477:4)(043.2)
М 58

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 4 від 18 листопада 2021 р.)*

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Мукачівського державного університету
(протокол № 8 від 25 листопада 2021 р.)*

Відповідальний за випуск – доктор географічних наук, доцент Смочко Н.М.

Редакційна колегія: Щербан Т.Д. – д.психол.н., професор (голова); Гоблик В.В. – д.е.н., професор; Смочко Н.М. – д.геогр.н., доц.; Папп В.В. – д.е.н., проф., Медвідь Л.І. – к.е.н., ст. викл.; П’ятка Н.С. – к.е.н., ст. викл.; Кампов Н.С. – ст. викл.; Цупанич О.І. – провідний фахівець кафедри.

У збірнику тез висвітлюються погляди науковців, аспірантів, слухачів магістратури, представників підприємницьких структур на актуальні проблеми суспільно-географічного розвитку туристичної галузі в умовах євроінтеграції. Тематика конференції охоплює наукові, освітні та практичні аспекти суспільно-географічного розвитку туристичної галузі у контексті інтегрування України в європейський економічний простір.

М 58

Міжнародний та національний досвід суспільно-географічного розвитку туристичної галузі в умовах євроінтеграції: тези доповідей Міжнародної науково-практичної конференції / ред. кол.: Т.Д. Щербан (гол.) та ін. – Мукачево: РВВ МДУ, 2021.– 122 с.

Матеріали подано в авторській редакції. Автори опублікованих матеріалів відповідають за точність наведених фактів, цитат, власних імен, статистичних матеріалів та інших відомостей. Погляди редколегії не завжди збігаються з позиціями авторів

© Мукачівський державний університет, 2021

СЕКЦІЯ 6. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ

УДК 911.3

Глібчук Д.П., Медвідь Л.І.
Мукачівський державний університет
me_lar@ukr.net

СОЦІАЛЬНИЙ ТУРИЗМ: СУТЬ, ВИДИ ТА ДОСВІД РОЗВИТКУ

В умовах глобалізації та суспільно-економічної ситуації, яка склалася у світі, туризм розглядається як соціально-культурний феномен, що є одним із вирішальних чинників розвитку суспільства, оскільки туризм є не тільки провідною галуззю економіки країни, а й сферою людської життєдіяльності світоглядного значення. Завдяки багатим природним, історико-культурним, трудовим ресурсам туристська галузь України може зайняти важливе місце в економіці держави. Але для цього їй необхідна державна підтримка.

За джерелом фінансування туризм поділяється на комерційний та соціальний. Соціальний туризм покликаний забезпечувати подорожами та соціальним відпочинком менш захищені верстви населення для відновлення їх працездатності, фізичних і моральних сил. Цей вид туризму частково або повністю фінансується за рахунок різноманітних джерел, завдяки чому в подорож можуть вирушити люди з невисокими доходами. У Манільській декларації вказується, що «соціальний туризм – це ціль, до якої суспільство повинне прагнути в інтересах менш забезпечених громадян» [1].

Соціальний туризм – організація змістовного оздоровлення та відпочинку широких верств населення за найнижчими доступними цінами, зорієнтованими лише на потреби відновлення матеріальної бази. За своїм змістом він набув інституційних ознак завдяки складній структурі соціально-економічних відносин, яка ґрунтується на змішаній моделі залучення приватного капіталу та капіталу спільного користування (державний, місцевий бюджети). Цей сектор туристичного ринку складається з таких окремих складових, як споживачі, фінансові джерела та соціальна відповідальність або соціальні інвестиції (соціальна допомога, благодійність, охорона здоров'я працівників, суспільний розвиток) [2].

На сучасному етапі концепція соціального туризму базується на трьох основних принципах: 1) забезпечення відпочинком і оздоровленням кожного члена суспільства шляхом залучення в середовище туризму людей з низьким рівнем доходів; 2) субсидювання туристських поїздок незаможних громадян;

3) участь державних і суспільних структур у розвитку туризму.

Дана концепція реалізована на практиці у багатьох високорозвинених країнах світу. Але в Україні цей інститут ще не досить сформований, тому вимагає вивчення зарубіжного досвіду (табл.1.).

Таблиця 1

Зарубіжний досвід розвитку соціального туризму [3]

Країна	Досвід соціальної політики
Франція	Діє система відпускних чеків Франції, грошовий обіг яких в минулому році склав 1,5 млрд євро, а відпускними чеками розплачувалося близько 4 млн французів, які працювали в приватних і державних структурах.
Іспанія	Працює Програма соціального туризму, що дозволяє щорічно понад 1 млн осіб пенсійного віку здійснювати групові організовані поїздки в не сезон. Уряд надає фінансову підтримку програмі. У країні також діє програма «Туризм для старшого покоління», в якій беруть участь щорічно більше 400 тис. чоловік. Привертає увагу британська програма «Сімейний відпочинок», мета якої полягає в тому, щоб відпочинок малозабезпечених сімей не відрізнявся від відпочинку сімей більш забезпечених.
Угорщині	Використовується система відпускних чеків з метою поліпшення демографічної ситуації шляхом надання переважних можливостей для відпочинку майбутнім матерям. У Чехії діє програма «Подорожі без бар'єрів» для інвалідів.
Бельгія	Згідно ст. 417 Кодексу Уряд може виділити асоціаціям соціального туризму в межах бюджетних лімітів субсидії на придбання земельних ділянок, на облаштування даних ділянок, будівель і споруд, призначених для здійснення своїх функцій асоціаціями, на реалізацію інформаційних програм, програм зі стимулювання соціального туризму. Однією з найбільш великих асоціацій соціального туризму в Бельгії є «Флореаль Холідейс» (Floreale Holidays). Дана асоціація була створена в 1939 році і з тих пір здійснює свою діяльність в області соціального туризму. «Флореаль Холідейс» пропонує різні варіанти відпочинку для людей з обмеженими фінансовими можливостями.
Білорусь	Завдяки соціальному туризму, субсидійованому з різних джерел, в поїздку можуть відправитися люди з невисокими доходами. Цільові сегменти соціального туризму – інваліди, пенсіонери, молодь, школярі, ветерани війни і праці, а також жителі найбільш забруднених радіоактивними опадами районів (Брагінського, Наровлянського, Хойнікського, Ветковський, Добрушського). Подорожі фінансуються благодійними організаціями, державними структурами, приватними фірмами, громадськими організаціями та фондами. Найбільш популярними формами соціального туризму є культурно-пізнавальні, розважальні, спортивні та економічні поїздки

Соціальний туризм в цілому як у світі, так і в Україні, має суттєві недоліки. Як правило, цей вид туризму характеризується середньою, навіть низькою якістю обслуговування, недостатнім рівнем освіти персоналу, не досить розвинутою туристичною інфраструктурою. Для майбутнього України в контексті розвитку туристичної галузі, насамперед соціального напрямку, можна вважати перспективними такі види туризму:

Молодіжний (студентський) туризм. У розвинених країнах світу успішно діє система дешевих студентських закладів розміщення – хостелів – яка в Україні тільки формується.

Туризм людей похилого віку. У високорозвинених країнах подорожі людей похилого віку є масовими і надзвичайно популярними, вони конкурують з молодіжними подорожами. Інваліди в нашій країні вправі розраховувати лише на достатньо обмежене санаторно-курортне лікування.

Спортивний туризм. В Україні спортивним туризмом займається Федерація спортивного туризму України, яка має територіальні осередки в усіх областях нашої держави. Зараз в лавах Федерації нараховується більше 14 тис. туристів-спортсменів.

Зелений (сільський) туризм. Віднесення його до категорії соціального є дещо парадоксальним, адже це, як правило, відбувається за фактом кінцевого споживання турпродукту. В даному ж випадку соціально важливим для держави є продуцент турпродукту – сільське населення.

Екологічний туризм. Створення освітніх екологічних програм для широкого загалу населення, розробка туристичних маршрутів для організованих туристичних груп територіями національних природних та регіональних ландшафтних парків, заповідними територіями з метою збереження природного середовища.

Таким чином, сучасні економічні і соціальні передумови, що склалися в Україні, сформували суспільне замовлення на розвиток системи соціального туризму. Тому наступним кроком повинно стати прийняття Закону України «Про соціальний туризм». Адже в нинішніх умовах, в існуючому нормативно-правовому полі соціальний туризм ефективно розвиватися не в змозі.

З метою підтримки та розвитку соціального туризму, його більшої доступності для малозахищених соціальних груп населення держава повинна законодавчо передбачити ряд переваг для підприємств, закладів і громадян, що займаються розвитком соціального туризму.

Список використаних джерел:

1. Манильская декларация по социальному воздействию туризма URL: <https://unwto.org>.

2. Задорожна К.І. Суспільна значущість розвитку інституту соціального туризму в Україні проблеми та їх розв'язання. *Вісник Чернівецького торговельно-економічного інституту. Економічні науки.* 2015. Вип. 4. С. 38-46.

3. Карчевская Е. Н. Социальный туризм: проблемы и перспективы развития в экологически проблемном регионе. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/212959479.pdf>.

Гоблик-Маркович Н.М., Товт С. В. Інформаційна логістика в туризмі.....	62
Голод А.П., Головчук Ю.О. Брендинг як елемент маркетингових стратегій регіонального розвитку туризму в Україні.....	65
Дибчук Л.В. Роль та складові маркетингу взаємовідносин на ринку туристичних послуг.....	67
Заставецька Л.Б., Кульчицький Р.Р. Розвиток туристичної галузі як необхідна складова підвищення якості життя населення.....	71
Папп В.В., Василюшин М.І. Територіально-економічні аспекти модернізації господарського комплексу регіону.....	73
Папп В.В., Волошин К.І. Теоретичні особливості процесу децентралізації в країні	75
Папп В.В., Ворохта М.В. Особливості суспільно-географічного районування в Україні.....	77
Смик О.С., Мардар М.А. Роль і значення інтернету	78
Смочко Н.М., Терпай Г.І. Аналіз монопроцесів трансформації структури аграрних систем Карпатського регіону.....	81
СЕКЦІЯ 6. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМКИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ.....	
Глібчук Д.П., Медвідь Л.І. Соціальний туризм: суть, види та досвід розвитку	85
Грабевник С.М. Проблеми і перспективи розвитку туризму у Тернопільській області.....	88
Ільтьо Г.Ф. Туристична політика та її вплив на формування стратегії розвитку туризму.....	91
Кампов Н.С. Пріоритетні напрями забезпечення сталого розвитку регіонального рекреаційно-туристичного комплексу.....	92
Корома Н. С. Переосмислення успіху туризму для сталого зростання.....	94
Матвійчук Л.Ю., Лепкий М.І. Інноваційні управлінські підходи в сфері сталого розвитку туризму регіону.....	97
Мороз С. Р. Напрями модернізації санаторно-курортного комплексу регіону.....	100
Смочко М.Ю., Соцька І.Р. Сучасні тенденції розвитку міжнародного медичного туризму.....	103
СЕКЦІЯ 7. ІННОВАЦІЙНІ АТРАКЦІЇ В ТУРИЗМІ – ШЛЯХИ ДО УСПІХУ В ТУРИСТИЧНОМУ БІЗНЕСІ	
Касинець О.В., Кампов Н.С. Святково-видовищна масова анімація в Закарпатській області.....	106
Олійник В. В. Проблеми та перспективи реалізації музею як науково-дослідницької атракції в туризмі.....	108
П'ятка Н.С., Мишанич А.А. Екологічний туризм: проблеми, перспективи та шляхи розвитку.....	112
СЕКЦІЯ 8. ТУРИСТСЬКА ОСВІТА ТА КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: СВІТОВІ ТЕНДЕНЦІЇ	
Гавришко С.Г., Борчік-Вінце О.О. Похід як форма активного відпочинку в процесі формування основ здорового способу життя учнів початкової школи	114
Купіна О. В., Акімова О. М. Сучасні види освітнього туризму.....	116
Лужанська Т.Ю., Молнар-Бабіля Д.І. Екологізація навчально-виховного процесу в підготовці фахівців.....	118

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>